

BIZNESNING IJTIMOIIY MAS‘ULIYATI KONSEPSIYASI DOIRASIDA YOSHLAR TADBIRKORLIGI**N.X. Shoaxmedova**

TDIU Raqamli iqtisodiyot kafedrası dotsenti

Annotatsiya: O‘zbekiston so‘nggi yillarda iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, ish bilan ta‘minlash darajasini oshirish va milliy daromadni ko‘tarish maqsadida yoshlar va tadbirkorlikni faol qo‘llab-quvvatlashga katta e‘tibor qaratmoqda. Ushbu maqolada O‘zbekistonda yosh tadbirkorlarni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan siyosatlar, dasturlar va islohotlarni tahlil qilish va ularning iqtisodiyotga ta‘sirini ko‘rib chiqish masalalari yoritilgan.

Kalit so‘zlar: biznes, yoshlar va tadbirkorlikni, innovatsion g‘oyalar, innovatsiya va texnologiya.

Kirish. Yoshlar va biznesni qo‘llab-quvvatlash yilida ham mamlakatimizda amalga oshirilayotgan tizimli islohotlar davom etadi. Iqtisodiyotni yanada rivojlantirish, ijtimoiy barqarorlikni oshirish, xalqaro aloqalarni mustahkamlash, aholi farovonligini yanada oshirishga qaratilgan istiqbolli ishlar yanada takomillashadi. Prezidentimiz ta‘kidlaganidek, yangi hayotni, Yangi O‘zbekistonni barpo etish uchun bor kuch va imkoniyatlar to‘liq safarbar etiladi.

O‘zbekistonda yoshlar va tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash, mamlakat iqtisodiyotining barqaror o‘shishini ta‘minlash va ijtimoiy farovonlikni oshirishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda mamlakatda amalga oshirilayotgan islohotlar orqali yosh tadbirkorlarni rag‘batlantirish va ularga ko‘maklashishga qaratilgan bir qator tashabbuslar ishga tushirildi. Bu tashabbuslar orqali yoshlarning innovatsion g‘oyalari va tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish, shuningdek, ularni iqtisodiyotning turli sektorlarida faol ishtirok etishga jalb qilish maqsad qilingan.

Hukumat tadbirkorlikni rivojlantirish uchun qulay muhit yaratishga alohida e‘tibor qaratmoqda. Soliq imtiyozlari, kreditlarga oson kirish, tadbirkorlik faoliyatini ro‘yxatdan o‘tkazishda byurokratik to‘siqlarni kamaytirish kabi choralarni ko‘rmoqda. Bundan tashqari, tadbirkorlarga moliyaviy va huquqiy maslahatlar berish, ularning mahsulotlarini mahalliy va xalqaro bozorlarda sotishlariga ko‘maklashuvchi dasturlar ham mavjud.

Yoshlarni tadbirkorlikka tayyorlashda ta‘lim tizimi muhim rol o‘ynaydi. Bu borada O‘zbekistonda tadbirkorlik asoslari, innovatsion g‘oyalarni amalga oshirish, biznes-rejalar tuzish kabi mavzularni o‘z ichiga olgan maxsus kurslar va dasturlar joriy etilmoqda. Shuningdek, yoshlar orasida tadbirkorlik madaniyatini shakllantirish maqsadida turli tanlovlar, seminarlar va master-klasseklar tashkil etiladi.

Innovatsiya va texnologiya - O‘zbekistonda yosh tadbirkorlarni qo‘llab-quvvatlashning yana bir muhim yo‘nalishi. Texnoparklar, inkubatorlar va akseleratorlar yosh innovatorlarga o‘z g‘oyalarni sinab ko‘rish va ularni tijoratlashtirish uchun zarur bo‘lgan resurslar va bilimlarni taqdim etadi. Hukumat va xususiy sektor hamkorligida amalga oshirilayotgan ushbu dasturlar orqali yoshlar zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda yangi biznes-modellarni ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo‘lmoqdalar.

Mamlakatimizda 2024 yil – Yoshlar va biznesni qo‘llab-quvvatlash yili, deb e‘lon qilindi. Bu davlatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlashda yoshlarning rolini yanada kuchaytirish imkonini beradi. O‘zbekistonning "O‘zbekiston – 2030" strategiyasi, mamlakatni modernizatsiya qilish va jahon sahnasida raqobatbardosh bo‘lish yo‘lidagi muhim qadam hisoblanadi. Ushbu strategiya doirasida yoshlar, ularning ilmiy va tadbirkorlik salohiyatini rivojlantirish hamda jamiyat hayotida faol ishtirok etishlari alohida e‘tibor qaratilgan masalalardan biridir. Bu borada ko‘rilayotgan chora-tadbirlar va rejalashtirilayotgan tashabbuslar quyidagilardan iborat:

"O‘zbekiston – 2030" strategiyasi yoshlarda zamonaviy iqtisodiyot va tadbirkorlik uchun zarur bo‘lgan yangi ko‘nikmalarni shakllantirishga qaratilgan yangi ta‘lim dasturlarini joriy etishni ko‘zda tutadi. Bu dasturlar nafaqat nazariy bilimlar berishga, balki amaliy ko‘nikmalar va tadbirkorlik mahoratlarini oshirishga ham qaratilgan bo‘lib, yoshlarni ishbilarmonlik va innovatsion faoliyatga tayyorlaydi.

Tadbirkorlik loyihalarini amalga oshirish imkonini beruvchi yoshlar kichik sanoat zonalarini tashkil etish ham strategiyaning muhim qismidir. Bu tashabbus yoshlar o‘rtasida tadbirkorlikni yanada rivojlantirish barobarida yangi ish o‘rinlari yaratish, ishlab chiqarish hajmini oshirish orqali mamlakat iqtisodiyotini yuksaltirishga xizmat qiladi. Kichik sanoat zonalarida yosh tadbirkorlar o‘z g‘oyalari va loyihalarini amalga oshirish uchun zarur barcha sharoitlarga ega bo‘ladi.

Strategiya doirasida yoshlarning shaxsiy salohiyatini takomillashtirishga qaratilgan ijtimoiy va madaniy loyihalar ham diqqat markazida. Prezident yigit-qizlarning o‘zini ijodiy va madaniy jihatdan namoyon qilishi uchun zarur sharoitlar yaratish zarurligini ta‘kidlagan. Bunday loyihalar yoshlarga o‘z qiziqish va iste‘dodlarini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratib beradi.

Yosh tadbirkorlar bilan kichik sanoat zonalarining tashkil etilishi O‘zbekiston iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish va yangi ish o‘rinlari yaratishning samarali usullaridan biri sifatida ko‘rilmoqda. Bu tashabbus, ayniqsa, yoshlarni iqtisodiy faoliyatga jalb qilish, ularning tadbirkorlik salohiyatini rivojlantirish va mamlakatning innovatsion rivojlanishini tezlashtirish maqsadida amalga oshirilmoqda. Quyidagi batafsil sharhlar orqali bu jarayonning muhim jihatlari va afzalliklarini ko‘rib chiqamiz.

Kichik sanoat zonalarining asosiy maqsadi – yosh tadbirkorlarga o‘z bizneslarini rivojlantirish uchun qulay muhit yaratishdir. Bu yerda ular turli xil imtiyozlar, jumladan soliq imtiyozlari, arzon yoki bepul yer ajratilishi, kommunal xizmatlardan chegirmalar va boshqa ko‘plab qulayliklardan foydalanishlari mumkin. Shuningdek, bu zonalar yoshlar uchun zarur bo‘lgan texnik va moliyaviy resurslarga, shuningdek, maslahat va mentorlik xizmatlariga kirish imkonini beradi.

Kichik sanoat zonalarini yaratishning afzalliklari:

- Iqtisodiyotning diversifikatsiyasi: Kichik sanoat zonalarida turli tarmoqlar bo‘yicha loyihalar amalga oshirilishi mamlakat iqtisodiyotining turli sektorlarini rivojlantirishga yordam beradi.

- Yangi ish o‘rinlari yaratilishi: Yangi bizneslar tashkil etilishi natijasida ko‘plab yangi ish o‘rinlari yaratiladi, bu esa ishsizlik darajasining pasayishiga olib keladi.

- Innovatsiyalar rivoji: Yosh tadbirkorlar o‘z g‘oyalari va innovatsion yondashuvlari bilan yangi mahsulotlar va xizmatlarni taklif etishlari mumkin, bu esa mamlakatning texnologik taraqqiyotiga hissa qo‘shadi.

- Xalqaro hamkorlik: Kichik sanoat zonalarida faoliyat yuritayotgan korxonalar xorijiy investorlar va hamkorlar bilan aloqalar o‘rnatishi va mahsulotlarini xalqaro bozorlarga chiqarishi mumkin.

Kichik sanoat zonalarini yaratishda amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar:

- Infrastruktura yaratish: Hukumat tomonidan kichik sanoat zonalarini rivojlantirish uchun zarur bo‘lgan infratuzilma – yo‘llar, kommunikatsiya tarmoqlari, elektr ta‘minoti va boshqalar yaratilmoqda.

- Qonunchilikni takomillashtirish: Tadbirkorlarga qulay muhit yaratish maqsadida qonunchilik bazasini takomillashtirish va tegishli normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilinmoqda.

- Moliyaviy va texnik ko‘mak: Yosh tadbirkorlarni qo‘llab-quvvatlash uchun grantlar, imtiyozli kreditlar va investitsiyalar jalb qilinmoqda. Shuningdek, ular uchun biznes-rejalar tuzish, marketing va boshqaruv bo‘yicha treninglar tashkil etilmoqda.

Xulosa.

Kichik sanoat zonalarining tashkil etilishi O‘zbekistonning iqtisodiy rivojlanishiga katta hissa qo‘shishi kutilmoqda. Bu tashabbuslar yoshlarni tadbirkorlikka jalb qilish, ularning innovatsion faoliyatini qo‘llab-quvvatlash va mamlakat iqtisodiyotini yanada mustahkamlashga yordam beradi. Bunday yondashuvlar nafaqat iqtisodiyotni, balki jamiyatning ijtimoiy sohasini ham yaxshilashga xizmat qiladi, chunki ish bilan bandlik darajasi oshadi va yoshlar o‘z salohiyatlarini to‘liq namoyon etish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

"O‘zbekiston – 2030" strategiyasi, yoshlarni jamiyatning faol a‘zolari sifatida ko‘rish va ularning salohiyatini to‘liq ro‘yobga chiqarishga qaratilgan. Ta‘lim, tadbirkorlik, ijtimoiy va madaniy loyihalar orqali yoshlar o‘z imkoniyatlarini namoyon etishi, shu bilan birga mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga hissa qo‘shishi mumkin. O‘zbekistonning kelajagi yoshlarning bilimi, tashabbuskori va ijodkorligiga bog‘liq, strategiyasi ushbu maqsadlarga erishish yo‘lidagi muhim qadamdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони, 05.10.2020 йилдаги ПФ-6079-сон «Рақамли Ўзбекистон — 2030» Стратегияси.
2. Sanoat zonalarini va yosh tadbirkorlarni qo‘llab-quvvatlash jamg‘armasi faoliyati takomillashtirilishi munosabati bilan O‘zbekiston respublikasi hukumatining ayrim qarorlariga o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 13.03.2023 yil, 105-son
3. Насыров, Р. А. Молодежное предпринимательство в рамках концепции социальной ответственности бизнеса / Р. А. Насыров. — Текст: непосредственный //

Молодой ученый. — 2021. — № 50 (392). — С. 467-469. — URL: <https://moluch.ru/archive/392/86519/>.

4. Ходжаев С.Д. Динамика формирования предпринимательства среди молодежи в контексте модернизации общества в Узбекистане. *Социология и право*. 2020;(3):39-47. <https://doi.org/10.35854/2219-6242-2020-3-39-47>

5. Андреева В., Василенко Е., Раскутина Т., Об организации и некоторых результатах обследования социальных процессов в малом предпринимательстве. //Ж. Вопросы статистики. 2017. № 6. С.49–58